Jak se svatý Metoděj stal zprostředkovatelem sňatku

Svatá Dobroslava – česká princezna, španělská světice

Relikviář svaté Eurosie (Dobroslavy)

Marian Lipovac

Legenda o této světici dokládá význam, jaký měl rodící se český stát v Evropě na sklonku 9. století

Na severovýchodě Španělska, nedaleko Zaragozy a Pamplony, leží město Jaca (výslovnost „Haka"; název nesouvisí s naší bývalou premiérkou), kdysi hlavní město Aragonského království, dnes známým španělským střediskem zimních sportů; hostilo zimní univerziády v letech 1981 a 1998 a několikrát usilovalo o pořádání zimních olympijských her. Patronkou města je již od středověku svatá Eurosia (či Orozia) – světice tajemného původu, která v roce 880 podstoupila mučednickou smrt rukou Maurů. Kromě Španělska je uctívána i v některých částech Francie a Itálie; zajímavé je, že ve skutečnosti šlo o Češku jménem Dobroslava, adoptivní dceru prvního historicky doloženého českého knížete Bořivoje a jeho manželky, svaté Ludmily. Ačkoli dnes v Česku kult této světice neexistuje, legenda o svaté Eurosii výmluvně svědčí o významu, jaký měl rodící se český stát v Evropě na sklonku 9. století.

Podle pověsti se Dobroslava narodila roku 864 jako dcera českého knížete Mojslava, který padl roku 872 ve válce proti Frankům. Poté, co přišla i o matku, se jí roku 875 ujal český kníže Bořivoj; jeho manželka Ludmila byla jen o čtyři roky starší než ona. Obě ženy přijaly křest v roce 877; krátce poté se pohanští Češi proti Bořivojovi vzbouřili a donutili jej, Ludmilu i Dobroslavu k útěku na dvůr velkomoravského knížete Svatopluka na Velehradě, kde jako arcibiskup působil slovanský věrozvěst svatý Metoděj. Na pozvání papeže Jana VIII. odcestoval Metoděj roku 880 do Říma, aby znovu obhájil slovanskou liturgii; ve stejné době tam s důležitým posláním pobývala i delegace z Aragonie. Jelikož nejstarší syn krále Fortúna Jiméneze padl ve válce s Maury, potřebovali přesvědčit papeže, aby zprostil králova druhého syna, Fortúna Garcése, duchovních slibů a umožnil mu tak stát se následníkem trůnu a oženit se. Aby si naklonili papeže, požádali jej, aby osobně vybral manželku pro aragonského prince. Jan VIII. považoval tento úkol za obtížný, a proto se poradil s Metodějem a zeptal se, zda kníže Svatopluk nemá příbuznou, která by se hodila za aragonskou princeznu. Metoděj odpověděl: „Svatý otče, Svatopluk nemá dceru ani příbuznou; avšak velký kníže z Čech, který nyní žije ve vyhnanství na Svatoplukově dvoře, má schovanku – mladou, stejně jako je jeho vlastní žena – jménem Dobroslava, řecky Eurosia." Papež oznámil Aragoncům, že pro jejich prince našel manželku, a početný aragonský doprovod se s Metodějem vydal na Velkou Moravu. Dobroslava se sňatkem s Fortúnem Garcésem souhlasila a obě knížata, Svatopluk i Bořivoj, k tomuto svazku dali svolení. V září roku 880 se Dobroslava v doprovodu Aragonců vydala do své nové vlasti, kam dorazila v říjnu. Ještě než se stihla setkat se svým snoubencem, byl průvod přepaden Maury; ti Dobroslavu zajali a pokoušeli se ji přinutit, aby se zřekla křesťanské víry. Ona však neochvějně odmítala, až byla nakonec zabita. Její nastávající manžel dorazil příliš pozdě na to, aby ji zachránil, avšak ve svém zármutku přísahal, že se Maurům pomstí a bude je pronásledovat po zbytek života. Po smrti začala být Dobroslava – známá též jako Eurosia – uctívána jako světice; její ostatky byly uloženy v katedrále v Jace, kam ve středověku putovali i Češi. Nacházejí se zde rovněž kaple zasvěcené svatému Kornéliovi, svaté Heleně a svatému Acisclovi – postavám, které byly podle legendy Dobroslaviným bratrem, sestrou a strýcem – a doprovodný nápis jasně uvádí, že pocházeli z Čech. Svátek svaté Eurosie (svaté Dobroslavy) je 25. června.

Vyšlo s časopisu Chorvatsko-české společnosti ze Záhřebu Susreti číslo 31 v březnu roce 2013